

GARNEK (45) *sb m*

-ã- (20), -a- (15); -ã- *RejRozpr* (2), *RejWiz* (2), *RejZwierc*, *GórnDworz* (3), *RejZwierc* (5), *WerGośc*, *WyprPl* (2); -a- *RejPs*, *BibRadz*; -ã-:-a- *Mącz* (1 : 3), *SienLek* (2 : 8), *SkarŻyw* (1 : 2); e jasne.

-rnk- (22), -rk- (4); -rk- *GórnDworz* (3); -rnk-:-rk- *SkarŻyw* (2 : 1).

sg *N* gárnek (9). ◇ *G* gárnka (5). ◇ *A* gárnek (14). ◇ *L* gárnku (9). ◇ *pl* *G* gárnk(o)w (1). ◇ *A* gárnki (7).

Sł stp notuje, Cn s.v. garnec, Linde XVII – XVIII w.

Naczynie gliniane lub miedziane do gotowania; olla Mącz, Cn; aula Mącz; cacabus, culix, chutra, hirnea, pultarium, pultarius, seria, testa Cn (45): Vwarz tho v ognia w czyłtym garnku aż iedno trzecia część zołtanie *FalZioł* II 23v; Ty wftyki rzeczy włoż w ieden garnek á wftaw na ogień niech fie smaży *FalZioł* V 112, I 69d, 70a, II 23v, IV 1c, V 28 (10); Stałem fie był łázdemu [!] niepotrzebny iákoby on wziemę zágrzebiony/ [...] á iákoby gárnek rospády/ ktory fie iuż wniwecz przygodzić niemoże. *RejPs* 44v; *RejRozpr* G3; *RejZwierc* 7; *BibRadz Iudic* 6/19; Aulam onustam auri, Gárnek nápełniony złotem. *Mącz* 264a, 21a, 262d, 396a; Weźmi koperwáferu co chcełz/ á wlož go wgárnek nowy/ [...] á wftaw w sílly ogień *SienLek* 158v; przyléy oleiu tym więcey: pothym wléy w gárnek niemokry *SienLek* 162v, 67v, 69, 76, 110v, 165v, 174v; Widziłz onę niewiáftę/ co gárcze przedáie: [...] tá/ gdy iá kilká coniuráciy zmowie/ potłucze hnet/ to wftyki garki kijem. *GórnDworz* T4v, T5v [2 r.]; Bo zac tám będzie iákie ochédoftwo v thákiego páná/ kofel brudny/ garnek o iednym vchu/ w oknie wiechcie *RejZwierc* 61v [*idem WerGośc* 235]; *SkarŻyw* 103; *WerGośc* 235; Wolęc dáć ná to mieyłce/ máki pytlowánéy/ Weź y w garnek kápułty rádzéc przewarzánéy: Móžec fie garnek przydáć wwarzyć w nim káźę: Bá y kiedy przy źrodle/ będzie ftáł zá czáźę. *WyprPl* Cv.

W charakterystycznych połączeniach: garnek czysty (3), mały, nowy (4), rozpadły; do garnka nakłaść, wlać; w garnek wlać (3), włożyć (2), zlać (2); (u)warzyć w garnku (4).

Przysłowia: Bo powiedáią z młodu że fie ołrzy tarnek/ A z nowotku po brzęku poznawáią garnek. *RejWiz* 190v.

Bo fie zówždy zá młodu ołrzy każdy tarnek/ A tym czyni z nowu náwrzał zówždy śmierdzi garnek. *RejWiz* 97v.

Radby potym by mogł łproftáł By práwym polakiem zoftáł Trudno Więc odmieniáć twarzy Gdy kto iuż w łwym garnku wárzy *RejRozpr* 13.

á trzebá tám pilno łłowká rołrzygáć co ktho mowi. Bo będziec fie zdáło iż bárzo dobrze ku Rzeżypołpolitey/ á zeymiełz pokrywkę álic piołonek miáfto łzáłwiey w garn. *RejZwierc* 36v; A gdyby mi co pan Syrená łzeptáć chciał o wierę z nim do iutrá *ad deliberandum*, áż fie obaczyłz álbo fie od kogo inłzego dowiełz co tám w tym garnku pod pokrywką wre/ iefli piołun/ iefli łzáłwia. *RejZwierc* 83v.

Zwrot: »garnki pomywáć (a. umywać)« (2): w kuchenney y podłey domowey bráterskiey połłudze/ gárki y miłki pomywáiąc/ kochał fie y przelożonym iuż będąc. *SkarŻyw* 411, 543.

Wyrażenia: »garnek gliniány« (1): Agátokles on zacny krol iż był zdunłkiego narodu/ zówždy garnek glińiány kazał ná łłuzbie miedzy łrebrem łtáwiáć *RejZwierc* 53v.

»garnek miedziany« (1): Weźmi miodu śzymowanego drągmy dwie/ żółci koźiej y kurzey/ [...] warz to wespół w garnku miedziánym *SienLek* 69v.

»garnek polewany« [szyk 1 : 1] (2): *SienLek* 56; Więc pozłoty rozliczne [...] á potrawá w pośrzodku zá dyablá łtoi [...] / dálekoby lepřza y śmácznieyřza byłá / kiedyby iá s polewanego garnká ciepło ná połmifek wyłóżył, *RejZwierc* 58v.

Cf **GARNIEC**

HG